

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Égész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

Jegyzetek.

Fiume, szept. 5.

Fiumében lángolnak a lelkek és dörögnek a frázisok. Vajjon a lelkek csakugyan lángolnak-e, azt igazán megmondani csak a vesék és lelkek látója tudná, de hogy a frázisok jobbról is, balról is nem csupán dörögnek, hanem egyuttal illatoznak is, az szent bizonyos. Harcz és háboru zaja tölti be Fiume álmag falait; csattognak a kardok innen is, túl is; zordon ágyugolyókként mázsás gorombaságok röpködnek a levegőben és akit egy-egy ilyen mázsás gorombaság ér, az kivont karddal szalad — a sajtóbíróshoz. Ime, a lelkesedés és hév hősi felbuzdulásában a józan filiszteri vonás. Hiába, modernnek, veszettül modernnek lettünk. Hajdan a hősök vágya az volt, hogy bevonuljanak a Valhalla-ba; ma megelégednek a — Castellóval is.

De hát modernnek vagyunk-e csakugyan? Dehogyan vagyunk. Mert mi jellemzi az igazán modern embert? A komoly, higgadt, czéltudatos munka.

Már pedig, ha valaki abban, ami most folyik itt Fiumében, a komolyságnak, higgadságnak és czéltudatosságnak csak a legparányibb elemét is látja, az olyan irigylendő szemgolyóval van megáldva, amelyhez fogható mikroszkópiumot e kerek világon eleddig még nem gyártottak.

Mi történik itt?

Egy alapjában véve üdvös, helyes, okos és e nemzetnek minden magyar és nemmagyar ajku hü fia által csak örömmel, lelkesedéssel üdvözölhető hazafias mozgalom olyan mederbe készül terelődni, amelyben nemcsak az itt lakó magyarságnak, hanem — ami aztán csakugyan igen súlyosan esik latba — magának a magyar nemzetnek sem lesz semmiképpen javára, hanem kárára igen.

A meggyőződés, a czél becsületességét nem akarjuk elvitatni senkitől; de igenis látjuk a használt eszközök helytelenségét és elhibázott voltát.

Hazug tudósításokat küldözgetnek a főváros hiszékenyebb lapjainak; olyan tudósításokat, amelyekben azt hazudják, hogy itt az olaszok nyitott késszel kergetik az utcákon a magyarokat. Kérdjük: megtörtént ez? Láttá ezt itt Fiumében valaki?

És kérdezzük: okos és hazafias munka-e az ilyen hazudozás?

Amde még tovább is mennek. Egyenesen a város olasz vezető köreit vádolják meg azal, hogy ők rendezték a gotterhalte-botrányt és ők ugratták be az angol zenekart abba, hogy itt azt a fekete emlékü nótát vagy micsodát játszsza. Ez igen súlyos vád. Ilyen vádat csak akkor szabad emelni, ha az embernek föltétlen hitelességű bizonyítékai vannak rá; ha pedig vannak ilyen bizonyítékai, akkor hazafiai kötelessége azokat nyomban a nyilván-

nosság elé terjeszteni. Mert ha e bizonyítékok késnek avagy nincsenek meg, az ilyen vád csak arra jó, hogy elfordítsa tőlünk nemcsak az igaztalanul megvádolt körök, hanem az egész olaszság szimpátiáját. Már pedig mi azt a barátságot, azt a jó megértést, amely Fiume magyar és olasz ajku lakossága között az utóbbi években kifejlődött és egyre erősödött, sokkal értékesebbnek itéljük, semhogy könnyelmű vádaskodással megrontani engedjük. Aki ilyen vádat emel, az bizonyítson. Magyarország egyik legfontosabb és legexponáltabb végpontján párttaktika vagy személyes harcz érdekében a lelkek gyujtogatásának ilyen herosztratesi munkáját végezni nem szabad.

Es kérdezzük: aki ilyen munkát végez, okos és hazafias munkát végez-e?

Avagy úgy itélik tán meg a helyzetet bizonyos urak, mint a nevezetes márcziusi események idején a néhai jó Sükey, amikor a Pilvax-kávéházban elkiáltotta magát:

— Ide nem kellene okos emberek!

Nos, ha így áll a dolog: akkor csakugyan őket illeti meg a vezéri szerep!

Ha valaki vendégképpen megy valahová és zsebre dugja ott az ezüst kanalat, ezt a sajátságos anektálási ösztönt a házigazda elnézheti ugyan, ha úgy tetszik neki — de az nyilvánvaló, hogy ez a kised anektálás a furcsa vendég erkölcsi vagy szellemi kvalitására olyan foltot vet, amely semmiképp sem tisztít. Ám, ha az ilyen jeles férfiú nem elégszik meg az ezüst kanalakkal, hanem az egész házat, ahol vendégképpen kóvályog, egyszerűen mindenestül zsebre akarja vágni — az ilyen vendéget mindenütt ki szokták botoszni. Konstatáljuk tehát, hogy a szokolistákon, akiket tegnap Fiume közönsége elpáhol, nem esett semmiféle meg nem érdemelt sérelem. Itt nem a vendégjog megsértésének, hanem a vendégjoggal való visszaélésnek botrányos esete forog fenn. Az elbizakodott izomfiak a zágrábi kongresszusról jövet, ahol a nagy délszláv birodalmat elméletben szerencsésen megalkották. fiumei földre, tehát elvitázhatatlan magyar területre lépve, a tüntetőleg kibontott horvát lobogó alatt egetverő ordítózással proklamáltak, hogy ők erre a magyar területre nemcsak számot tartanak, hanem azt máris jogszerűen Horvátországhoz tartozónak tekintik. Hogy erre a felhaborító, sértő tüntetésre megkapták a csattanós választ, azt tudják be e bárgyu provokálásnak. Még csak azt kell konstatálnunk, hogy ezt a famózus tüntetést nem csupán régebbi barátaink, a horvátok rendezték, hanem szép számmal vettek részt benne legújabb barátaink, a csehek is. Amde azért mégis vannak magyar »politikuskok«, akik abban látják Magyarországot üdvét, ha ezeknek a barátainknak a kegyes jóindulatát hajhászsza. Sőt vannak olyan ügyefogyott elmék is, akik akkor látnák itt Fiumében a magyarság érdekeit

megvédve, ha itt a horvátságának sikerülne letepernie a: olasztságot. El is követnek itt botorul mindent, hogy megbontsák a magyarság és olaszság jó egyetértését. És nevezik ezt hazafias munkának!

A tüntető utca.

Fiume, szept. 5.

Az átutazó szokolisták tegnapi brutális támadása ma egész napon át a legnagyobb izgatottságban tartotta a fiumei olasztságot. Már kora reggeltől fogva csapatokban állottak az Adamich-téren és felháborodással szemléltek az Európa-kávéházban elkövetett nagymérvű pusztítást. Egyetlen egy tükörablakot sem kíméltek meg a kövekkel jól felfegyverkezett »vendégek«. A kávéházban okozott kárt ötezer koronára becsülik.

Élesen elítélik a rendőrség tehetetlenségét is. Magának az autonompártnak mértékadó emberei köréből hallottunk ma olyan véleményyt, hogy a fiumei rendőrség semmi körülmények közt sem maradhat meg mai állapotában, a rendőrök számát föltétlenül szaporítani kell s ha másképpen nem lehet, állami beavatkozással kell a rendőrséget arra a színvonalra emelni, hogy feladatának meg tudjon felelni.

Az olaszság ingerültsége az est folyamán sajnálatos utcai demonstrációkban és zavargásokban tört ki. Számos horvát kereskedőnek a kirakatait bezúrták és czégtábláit leszaggatták. Ezek a dolgok mélyen elítélendők és reméljük, hogy az olaszság befolyásos elemei mindent el fognak követni, hogy ezek a zavargások meg ne ismétlődjenek.

A mai nap eseményeiről tudósításaink itt következnek:

Megvert szokolisták.

Az utcák ma az egész nap folyamán élénkebbek voltak a szokottnál s a fölizgatott lakosság különösen a Korzón és az Adamich-téren verődött össze nagyobb tömegekben.

Reggel ismét harmincz szokolista érkezett Zágrábról Fiuméba, akik csöndben, szinte észrevétlenül vonultak be a városba, anélkül, hogy bármiféle tüntetés lett volna ellenük.

Délben, mikor a tegnap elpusztított Európa-kávéház környékén legélénkebb volt az élet, a Korzón két piros inges szokolista tüntető. Az ingerült sokaság eleinte fütyökkel fogadta, majd megtámadta a szokolistákat és ütlegelni kezdte őket. Egyikük egy kapu alá menekült, a másikat pedig a rendőrség vette oltalmába.

A ma reggel érkezett szokolisták delután két órakor a Baross-kikötőben levő »Hrvatska« gőzösre szállottak és hazaindultak. Elindulásuk előtt kihívólag viselkedtek és folytonosan zsiroítottak, amivel több száz főnyi tömeget csodítottak maguk köre, de összeütközésre nem került a dolog.

Ujabb szokolisták érkezése.

Ma este 9 órakor a zágrábi gyorsvonattal mintegy 25—30 szokolista érkezett Fiuméba akik közül csak öten-hatan voltak egyenruhá-

ban. Az állomáson senki sem várta a szokolistákat, akik kocsin hajtottak el a pályaudvarról.

Útcai zavargások.

A Korzón már este 8 óra előtt nagy néptömeg gyűlt össze, amely egyszerre megindult a Ciotta-utca felé, hogy a „Fiumei Hírlap” szerkesztősége előtt tüntessen. Enekelve és fűtyülve vonultak végig a Via del Governón és a Via Ciotta. A nevezett lap szerkesztősége elé érve, megállapodtak, de e pillanatban a Via Pomérióról egy szakasz rendőrt jött rohamlépésben és a tüntetőket az Erzsébet-térre szorította. A sokaság éktelen fűtyülés és lármázás közben vonult vissza és a Korzón levő Hertmann-féle butorkereskedés felé tartott, aminek tulajdonosa horvát ember. De szemközt jött velük Mitrovich rendőrkapitány egy szakasz rendőrrel és a tüntetők tömegén áttörve, elzárta a tömeg háta mögött a Korzót és a tüntetőket az Adamich-térre szorította.

A tömeg ekkor a postapalotáig vonult és ott befordult az Andrassy-utczára. Itt a Vidovich-féle horvát papirkereskedés czégtábláját és összes feliratait nagy éljenzés közben leszakították s mint diadaljelvenyt magukkal cipelve, tovább indultak a tengerpart felé.

Utjukban a görög templom mellett levő Haramia István-féle fűszerkereskedés nagy üveg czégtábláját darabokra zúzták.

Majd végigvonultak a tengerparton a Baross-kikötő felé és a zenggi horvát hajóstársaság egy hajójának, amely a Riva Orientale mellett állott, bezúzták az ablakait. Ezután a Via Gisellára fordultak be, bevették ott a Pavacsics-féle ásványvízkereskedés ablakait, leszakították a czégtáblát és nagy lármával a tengerbe dobták. A Via Gisellában még tönkrevették néhány horvát üzlet czégtábláját és kirakatát s ekkor visszafordultak, hogy a Via Stefanón Tóth Elemér dr.-nak a „Fiumei Hírlap” szerkesztőjének lakása előtt tüntessenek. De ekkor már megerkezett a rendőrség s kivont karddal szétzavarta az ordító tömeget, amely a Centrale-kávéház felé futott és ott ismét a Korzóra fordulva, az Adamich-térre vonult és ott tüntetett.

Amíg a rendőrség a tengerparton garázdálkodó tüntetőkkel volt elfoglalva, egy másik csapat bevete a Korzón a Hertmann-féle butorkereskedés összes ablakait.

Később a tüntetők a Deák-korzón végig Mlaka felé vonultak s utközben számos horvát kereskedőnek a kirakatait és ablakait bezúzták és czégtábláikat leszaggatták.

A rend az utczákon csak a késő éjjeli órákban állott helyre.

Lövöldöző szokolisták.

A Zichy-mólón horgonyzott a Magyarhorvát hajóstársaság „Zagreb” nevű gőzöse, amelyen a még itt maradt szokolisták haza akartak utazni. Minthogy attól tartottak, hogy a szokolisták hajóra szállásakor ismét nagyobb mérvű zavargások lesznek, az Adria-palota elé a Jellacsics-ezred egy százada vonult ki. A katonaság kordont vont a Riva Szápáryn a palota két oldalán s szerkesztőségünk előtt, a Via della Sanitan és a Zichy-téren elállotta az utat és senkit sem engedett a hajóhoz, csak a szokolistákat, akik nagyrészt fiakkereken érkeztek.

Az összegyűlt tömeg látta, hogy a szokolisták csendesen viselkednek, csakhamar elvonult tehát az Adria-palota környékéről, ahol ezután csak kisebb csoportok álldogáltak.

Tizenegy óra után egy csukott hintó vágatott a legerősebb iramban a Riva Szápáryn végig a hajóhoz. A kocsiiban öt szokolista ült, akik néhány lépéssel a Schenk-kávéház előtt gyors egymásutánban négy revolverlövést tettek az Adamich-téren álló tömegre. A golyók szerencsére senkit sem találtak. A tömeg egy része dühös kiabálásokkal a merénylők kocsija után vetette magát, melyet csak a Via Adriánál levő katonai kordonnál sikerült elfogni, ott is csak azért, mert az egyik ló a nagy vágásban elbukott. A kocsiból kiugró öt szokolistát a tömeg megakarta lincselni, de a katonaság rögtön körülfogta a delinquenseket, Staindl rendőrfelügyelő pedig letartóztatásukat rendelte el és megkötözve a Zichy-mólón levő révhivatal őrszobájába kísértette őket. A kocsi megállításának pillanatában egy kiszálló szo-

kolista meg akart ugrani, de két rendőr a tengerészeti hatóság épülete előtt elfogta.

Negyed tizenkét órakor a „Zagreb” gőzös az öt letartóztatott szokolista nélkül elindult és fél tizenkettőkor az Adria-palota előtt álló század a városház-térre vonult, hogy ott várja be az öt letartóztatott átszállítását a rendőrségre. Háromnegyed tizenkettőkor 35 rendőr oltalma alatt átkísérték a szokolistákat a rendőrségre, mruán előzőleg két töltött revolvert vettek el tőlük. A tömeg fűtyökkel és „assassini”, meg „bírbanti” kiáltásokkal kísérte a menetet.

A rendőri őrszobába érve, Staindl rendőrfelügyelő rögtön megkezdte a szokolisták kihallgatását. Az öt letartóztatott személyi adatai a következők:

Dracsics Gerardo, czirkveniczai illetőségű 20 éves mostári lakos, mechanikus.

Belli János, lisszai születésű, Mostáron lakó 24 éves mechanikus.

Popovics Luczián, károlyvárosi születésű, 40 éves mostári szabó.

Bogsics Gábor mostári születésű és ott lakó 19 éves kereskedősegéd.

Dracsics Pál, scardonai születésű és ugyanott lakó 37 éves földműves.

A letartóztatottak mindenekelőtt tagadni próbáltak és **Dracsics** Gerard, *kinék revolveréből öt golyó közül kettőt hiányzott*, azt állította, hogy Zágráb és Fiume között a vonaton lőtte ki a két golyót. De **Dracsics** Pál ellene vallott és ki is tünt, hogy a lövések teljesen frissek és a löcsatörnek még füstösek és kormosak. A **Belli** Jánosnál talált másik revolver öt golyójából egy sem hiányzott s így a többi két lövest egy harmadik revolverből kellett tenniük, melyet az elfogatás pillanatában valószínűleg elhajítottak, vagy meg a kocsiból dobtak ki.

Kihallgatás után mind az öt szokolistát vizsgálati fogságba helyeztek és rögtön czeláikba kísérték. A kihallgatásról szóló jegyzőkönyvet holnap a kir. ügyészséghez teszi át a rendőrség.

Tüntetések Szusákon.

A szusáki hid környékén ma egész napon át, de különösen az esti órákban nagyon sok horvát verődött össze, mivel híre járt, hogy a fiumei katonaság a szokolisták tegnapi estői támadását ma valamilyen formában meg fogják torolni. Este fél 9 órakor egy század Jellacsics-baka vonult ki feltűzőt szuronyra a hidhoz, hogy minden összeütkezésnek elejét vegye. A horvátokat átszorították a szusáki oldalra s a hid innenső végén egy szakasz katonaság helyezkedett el. A katonaságot megérkezésénél „Zsivili nasi brati hrvatski!”, „Zsivili domobranci Jellacsicsa!” (Éljenek a mi horvát testvéreink! Éljenek Jellacsics-honvédeink!) felkiáltásokkal és tüntető tapsal fogadták. Ez a tüntető fogadtatás legjobban bizonyította, mily elkerülhetetlen szükség volna Fiumében egy magyar ezredet, a tisztán horvát Jellacsics-ezred helyett.

A tömeg horvát hazafias dalokat énekelve fraternizált a horvát bakakkal és este fél 11-kor verszemet kapva, nekiestek egy olasz gyülmölcsáros tulajdonát képező taházikónak s azt teljesen kifosztották. Több zsák burgonyát egyenesen az utczára szórtak ki. A bódében talált papirzacskókkal pedig revolverlövéshez hasonló puffogatásokat vittek vegbe. A tüntetők romboló kedve mindinkább nőtt, úgy hogy a század parancsnoka töltést vezényelt és rohamra ivatott a garázdálkodó néptömeg ellen. A tömeget úgy a Szerpentin-uton, mint a lent elvezető fúton, körülbelül a **Ruzsics** házak tájáig szuronytszegezve kergette vissza a katonaság. A tömeg egy része a **Cosulich**-villa mellett levő **Minni** és **Rocca** féle likörgyárig vonult vissza s ott néhány fiatalembert, kiket olaszoknak néztek, megtámadtak. Ezek önvédelemből revolvert rántottak elő és többször lőttek a támadókra. A lövések egyike súlyosan megsebesítette **Bakics** Luka 30 éves munkást, egy másik golyó pedig **Gusztincics** Antal 17 éves kereskedősegédet érte, úgy hogy mindkettőt kórházba kellett szállítani. A tüntetések Szusák több részén folytatódtak még, úgy hogy a rendőrség több elfogatást volt kénytelen eszközölni. Egy óra felé a katonaság bevonult a szusáki hidtól a kaszárnyába, míg a rendőrségnek egyes kis tüntető csapatok még éjjeli két óráig adtak dolgot.

Sebesülések.

A mai tüntetések folyamán a mentők hat embernek a sebeit kötözték be. A sebesültek között volt egy özvegy **Percich** Mária nevű 52 éves asszony is, akit a tömeg a nagy tolongásban este 10 órakor összegázolt. Jobb vállán szenvedett súlyos sérüléseket. Éjjel 12 óra tájban a mentők Szusákról két súlyosan sebesültet szállítottak a fiumei kórházba, akiknek egyike **Markovics** János 30 éves novigradi illetőségű, Fiumében lakó munkás. **Markovicsot hátulról lőtték meg s a golyó átfurta tüdejét. Állapota életveszélyes.** A másik sebesültnek, akinek személyazonosságát nem tudták megállapítani, mert eszméletlen állapotban volt, szintén lőtt sebe van.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A kiegyezési tárgyalások.

Bécs, szept. 5. A tárgyalások az osztrák és magyar kormány között a kiegyezés dolgában komolyan megindultak. **Beck** báró osztrák miniszterelnök ma délután a szakminiszterekkel tanácskozott Ausztria és Magyarország viszonyának valamennyi kérdésében, hogy a dolgok állásáról határozott képet nyerjen és az osztrák kormány álláspontját elfoglalhassa a kiegyezés minden egyes kérdésében. Szeptember 8-án az osztrák miniszterelnök Budapestre utazik, hogy a magyar miniszterelnökkel megkezdje a kiegyezési tárgyalásokat.

Minisztertanács.

Budapest, szept. 5. A miniszterelnöki palotában ma délelőtt **Wekerle** Sándor kormányelnök elnöklete alatt minisztertanács volt, amelyen **Kossuth** Ferencz kereskedelemügyi miniszter kivételével a kabinetnek valamennyi tagja résztvett. **Kossuth** Ferenczet **Szterényi** államtitkár helyettesítette. A tanácskozás csak a délutáni órákban ért véget. A minisztertanács az Ausztriával való gazdasági kiegyezés ügyével foglalkozott.

Szerbiából kiutasított magyar hirlapíró.

Zimony, szept. 5. **Mandel** Ignác hirlaptudósítót ma kiutasították Szerbia területéről, mert a vámkonfliktus alatt a szerb kormányt támadó tudósításokat küldött a magyar lapoknak.

Zigány Árpád ügye.

Brassó, szept. 5. **Zigány** Árpád **Feiler** Ignác ügyvédet nevezte meg védőjéül. **Feiler** ma felfolyamodást jelentett be **Zigány** letartóztatása ellen. A mai nap folyamán az a hír terjedt el, hogy a **Zigány**-ügygyel kapcsolatban **Nessi** Pál volt országgyűlési képviselő is Brassóban tartózkodik. Két detektív Budapestre utazott, hogy **Zigány** lakásán házkutatást tartson. **Zigányt** délután a rendőrségről az ügyészségre kísérték. Egyre ártatlanságát hangsúlyoztatja.

Kiszabadított forradalmárok.

Varsó, szept. 5. Tegnap hat őrtálló katona agyonlőtte a városi börtön igazgatóját. A katonák ezután kifeszítették a börtönhelyiségek ajtajait, az éjjeli őroket megkötözték és a forradalmi szervezet ötvenhat tagját a börtönökből kiszabadították. A zendülő katonák a kiszabadított foglyokkal együtt elmenekültek.

KÜLÖNFÉLE.

— **Egyiptomi herceg Fiumében.** *Arzisa Hassza* herceg, aki az egyiptomi khedive családjából származik, szombaton Triesztből Fiuméba érkezik a „Cohuna” yachton. A yacht 500 tonnás, kapitánya *Musztafa Muzsin* és személyzete 30 emberből áll.

— **Abbázia új diszpolgára.** Abbázia és Volosca községek *Hohenlohe-Schillingsfürst* Konrad herceg isztriai helytartót, volt osztrák miniszterelnököt diszpolgárúkká választották.

— **Drótnélküli táviró Fiume és Ancona közt.** A kereskedelemügyi minisztérium rendelete egy idő óta kísérleteket folytattak a drótnélküli táviratozással Fiume és Ancona között. A kísérletek Hollós József műszaki tanácsos vezetése alatt hír szerint olyan jó eredménnyel végződtek, hogy a drótnélküli összeköttetés Fiume és Ancona között immár létre is jött. Az egyes táviratokat nemcsak Fiumében és Anconában, hanem a körülfekvő állomásokon is hibátlanul felvették. A kísérleteknél Hollós javított készülékeit alkalmazták, amelyek igen jól beváltak.

— **Térzene.** A 79. gyalogezred zenekara holnap az Adamich-téren este fél kilenc órákor hangversenyt tart a következő műsorról: 1. „Cocolo” induló Zittától; 2. Nyitány a „Szcizliai vecsernye” operából, Verditől; 3. „Ein süsser Traum”, keringő Eilenbergtől; 4. Ábránd a „Gioconda” operából, Ponchiellitől; 5. „Lass dir Zeit”, dal Zellertől.

— **Halálozás.** Özvegy *Nagy József*né, született *Szabó Lidia*, életének 76-ik évében Szentesen elhunyt. *Nagy Imre*, az Adria tengerhajózási részvénytársaság kapitánya édesanyját gyászolja az elhunytban.

— **Orth János él-e?** Az a kérdés hogy a rangjáról leköszönt és közönséges polgári sorba lépett *János* főherceg, aki mint ismeretes, az *Orth János* nevet vette föl, él-e még vagy meghalt, még mindig élénken foglalkoztatja a titokzatosságokat kedvelő közvéleményt. *Orth Jánost*, aki „*Margherita*” nevű hajójával Délamerika partjai közelében nyomtalanul eltűnt, hivatalosan már évek hosszú sora előtt holtak nyilvánították, de azért még mindig akadnak emberek, akik azt állítják vagy abban a meggyőződésben vannak, hogy itt vagy ott találkozhat a hajdani főherceggel. Érdekes adatokkal szolgál most egy fiumei ember az *Orth János*-legendáról. Az illetőnek a fia, *Muzsik Károly*, megszökött a katonaságtól és nekivágott a nagyvilágnak. Így jutott el 1901-ben *Muzsik Fiuméből* Algirba, ahol állítólag egy házban lakott a volt *János* főherceggel s annak nejevel. Fényképet is hozott magával, amely az állítólagos *Orth Jánost* ábrázolja. *Muzsik Károlyt* most, hogy *Orth János* életben lete újra szóba került, megkérdezte nyílt levelezőlapon atyja, igaz-e az *Orth János* dolog? Erre a fiu, aki különben Nyiregyháza tölti ki ezidőszerint büntetését, amelyre mint katonaszökevény szolgált rá, a következőket válaszolta, ugyancsak nyílt levelezőlapon:

Többet nyílt lapon ne kérdezzon felőle, csak levélben. Együtt voltunk egy lakásban egy hónapig Algirban, Afrikában, a neje is ott volt és ott is maradt, de ő Mexikóba ment. Barcelonából indult; kérem a lapnak erre vonatkozó részét kivágva ide küldeni és ha elolvasom, akkor megmondom, hogy volt.

— **Kirándulás Bescanuovába.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaság a Bescanuovában tartandó Kisasszony-napi bucsu alkalmából e hó 8-án rendkívüli tengeri kirándulást rendez Bescanuovába a „*Liburnia*” termes és kényelmesen berendezett gőzessel. Indulás Fiuméből reggel, visszajövet este.

— **Vásár.** E hó 8-án, Kisasszonynapján Fiumében vásár lesz E vásárra rendszeren számos idegen szokott városunkba érkezni.

— **Lövöldöző munkás.** Tegnap éjjel két órákor jelentkezett a kórházban *Zez Antal* 23 éves budapesti illetőségű munkás, aki a tüntetés alkalmával revolverrel lövöldözött s közben egyik golyó baltenyerébe furdott. A kórház igazgatósága jelentést tett az esetről a rendőrségnek, amely Zeztől elkobozta a revolvert és négy töltenyt.

KÖZGAZDASÁG.

+ **Az új magyar hajóstársaság.** A bécsi „*Zeit*” közli a következő londoni értesülést: Azok a tárgyalások, amelyeket a Cunard Line folytatott a német, illetve a magyar gőzhajóstársaságokkal, a magyar kormányval fennálló szerződésének felbontása iránt, annyiban eredményre vezettek, hogy a Cunard Line késznek nyilatkozott négy nagy gőzhajóját, melyek most a kivándorlási forgalmat bonyolítják le Fiume és Amerika közt, egy millió font sterlingért átengedni az ujonnan alapítandó magyar hajózási társaságnak, amely a magyar kormányval fennálló szerződést is átvenné. E négy hajó közül azonban csak három modern szerkezetű és a tárgyalásokon felmerült azt az ellentétet, hogy a negyedik hajót ne vegyék, szintén annyira kiegyenlítették, hogy a német társaságok a Cunard kötelező kijelentéseire támaszkodva, ismét megkezdhették a tárgyalást a magyar kormányval és hozzáfoghatnak az új társaság megalapításához.

Budapestről a következőket jelentik a „*Zeit*”-nak: *Andrassy Gyula* gróf belügyminiszter e hónap folyamán fel fogja szólítani az érdekelt magyar és német társaságokat, hogy nyújtsak be ajánlatukat írásban és ha a kormány kívánságait teljesítik, — amiben alig lehet kételkedni, — akkor a magyar kivándorlásra vonatkozó szerződés még szeptemberben létre fog jönni. A német társaságok, melyeknek élén a Norddeutscher Lloyd és a magyar társaságok, melyeknek élén az Adria lál, egy új magyar hajózási társaság alapítását tervezik 10—12 millió korona tőkével; a társaság székhelye Budapest lenne. A kormány intenciói szerint korlátozni kell a kivándorlást, amely valósággal ijesztő mérveket öltött. A statisztikai hivatal ugyan 68,000 kivándorlót mutat ki az év első feléről (a múlt évi 79,000-rel szemben), a valóságban azonban, mint az önkölvelevezője értesül, az év első hat hónapjában körülbelül 100,000 magyar kivándorló érkezett Amerikába — a múlt évben még több — és e 100,000 kivándorló körülbelül felerészben Fiumén, felerészben pedig Brémán át ment, mert a Tisza-kormány alatt a Széll-kormány idejében eltöltött bremai utat is megengedték. Hogy a hajóstársaságoknak érdekük a kivándorlási üzletet a jelenlegi terjedelemben fenntartani, az világos, de ez bajosan fog menni, mert a magyar kormány erélyes rendszabályokkal akar a kivándorlásnak gátat vetni. A társaságokra nézve, amelyek kivándorlókért 30—40 korona hasznót húznak, nagy veszteség, de ha tekintetbe vesszük, hogy a kivándorlókért folytatott harcz, a kivándorlási ügynökök visszaélései és az átkelési áraknak folytonos leszállítása természetszerűen meg fog szűnni és a hozandó szabadhajózási törvény alapján mérföldpénzek fognak az új társaságnak járni, ennek az üzlete igen jövedelmezőnek ígérkezik még akkor is, ha a kivándorlók száma csökkenni fog, annál inkább, mert az új társaságnak valamennyi eddig egymással konkurráló vállalat részese lesz. A kormány szándékai és a hajósvállalatok érdekei e szerint egész jól összeegyeztethetők és így meglehetősen bizonyos, hogy az új szerződést még ebben a hónapban megkötik a magyar kormányval az új magyar tengerhajózási társaság megalapítására.

Főszerkesztő:
Szemerjai Kovacs Zoltán.
Felelős szerkesztő:
Murai Jenő.
Kiadótulajdonos:
„*Unio*” könyvnyomdai műintézet.

A szerkesztőség és kladóhivatal
telefon-száma: 224.

BUCCARI

(Fiume mellett)

Tengeri fürdő, remek szép fekvés, villanyvilágítás

Jadran Szálloda

modern kényelemmel berendezve

Olcsó árak.
Magyar kiszolgálás.

ALUDTTEJ

jégbehűtve kapható a

Központi Tejcsarnokban

(Via Ciotta 2. sz.)

poharankint is 12 fillérért.
Tetjes tej házhoz szállítva literenkint 26 fill.
Naponta friss vaj, túró, tejszín és tejlel.

Tájékozás végett tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy *Manojlovits János* úr kitért üzletéből s helyette *Bloch Arnold* urat biztam meg üzletem vezetésével.

„MIRAMARE”

NAGY SZÁLLODA

CIRQUENICA.

Az adriai tengerpart legújabb és legmodernebbül berendezett szállója 70 fényesen berendezett szobával, gyönyörű terraszokkal, külön nagy étteremmel és külön kávéházi helyiségekkel.

Gyönyörű árnyas park; fekvés közvetlenül a tengerparton, remek kilátással. Fürdők a házban, villamos világítás, lift és minden modern kényelem; Penzió lakás nélkül 6 korona. (Reggeli: kávé, tea vagy csokoládé vajjal s kenyérral, délből: 5 fogás; este: előétel, sült, sajt vagy gyümölcs.)

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Bor-eladás!

Természetes tiszta magyarországi és dalmáciai asztali boraim kitűnő minőségűit közvetlen a tisztelt fogyasztó közönséggel akarom megismertetni, ajánlom:

Szekszárdi 2 éves rizling literjét 44 fill.

Dalmáciai 2 „ fehér bor „ 40 „

„ pompás siller „ 36 „

Legkisebb vétel 30 liter, mely kívánatra költség nélkül házhoz küldetik és csupán a városi fogyasztási adó lesz külön felszámítva.

Mintát komoly érdeklődők ingyen és bérmentve kapnak:

PAUK ÖDÖN

borkereskedő.

FIUME - Szabad kikötő - FIUME.

Telefon 470 szám.

Korcsmárosok nagyobb vétel esetén külön árajánlatot kapnak.

4

„De la Ville“
Szálloda, Kávéház és Étterem.

Az átutazó
és a helybeli magyarság
találkozó helye.

A kávéházban
Piczi Sándor kaposvári cigányzenekara
ma és minden nap
NAGY HANGVERSENYT
tart.

Kőbányai és pilseni östorrasi sörkimérés.
Számos látogatást kér
Szentgyörgyi Ferencz,
a „De la Ville“ szálló, kávéház és étterem
tulajdonosa.

Használt és új Zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új- és használt
zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-
keményítőgyár részv. társaság

FIUME.

VÉDJEGY.

Különlegesség
fénymeménítő
táblácskákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó
munkát a legjutányosabb árak mellett
Szigoru pontosság és kiváló szakértelem
A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Altberger Ignác

Corcia Deák 34. sz., IV. em.

Előfizetések és hirdetések
„A Tengerpart“
kiadóhivatalához
Adria Palota, Riva Szápáry
czimzendők.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának

(Gyár Budapest-Kőbánya).

— fiumei főraktára. —

Iroda: Ürményi tér 6. — Jéggyár: Canale utca, Steinmann-ház. — Telefon szám 226.

Gyógyhatású DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot
tartalmazó eredeti ládákból érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan
raktáron van kiviteli és márcziusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palack-
ot tartalmazó eredeti ládákból.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak.

Bárhova házhoz is történik szállítás.

Detail elárúsító helyek:

„Unione“-üzlet Via del Pino. — F. Pavletich (volt fogyasztási szövetk. üzlet) Corso Pro-
lungato. — Schenk János „Fiumara“-kávéháza. — A „Salamon“-féle cukrászda, tulajdonos:
Bardola V. — Rod. Tscheric fűszerüzlet a Fiumarán.

Mindenkor friss csapolás.

a „SORKO“-féle vendéglőben, a községi tak. pénztár épületében, Batthyányi rakodópart 10.

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Könyvnyomdai
műintézet

Tipografia
artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, FIUME palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

SZÁLLIT

minden a nyomdászathoz vágó munkát
gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

ESEGUISE

prontamente con conoscenza del ramo ed
al più buon mercato ogni lavoro tipo-
litografico.

Leder S. czipőüzlete

VIA GOVERNO 11 (Corso), A VINC. DE DOMINI-UTCA SARKÁN.

Nagy választéku, magyar gyártmányu legkitűnőbb

férfi-, női- és gyermek czipők

minden árban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalanul eszközöltetnek.

HONI IPARI

Magyar Gyártmányi

Nyomatott az „Unio“ könyvnyomdában Fiume, (Adria palota, Riva Szápáry).